

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про стандартизацію

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законом України
від 1 грудня 2005 року N 3164-IV

(У тексті Закону слова "центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації" в усіх відмінках замінено відповідно словами "центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації" у відповідному відмінку згідно із Законом України від 1 грудня 2005 року N 3164-IV)

Цей Закон встановлює правові та організаційні засади стандартизації в Україні і спрямований на забезпечення єдиної технічної політики у цій сфері.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

стандартизація - діяльність, що полягає у встановленні положень для загального і багаторазового застосування щодо наявних чи можливих завдань з метою досягнення оптимального ступеня впорядкування у певній сфері, результатом якої є підвищення ступеня відповідності продукції, процесів та послуг їх функціональному призначенню, усуненню бар'єрів у торгівлі і сприянню науково-технічному співробітництву;

міжнародна стандартизація - стандартизація, що проводиться на міжнародному рівні та участь у якій відкрита для відповідних органів усіх країн;

регіональна стандартизація - стандартизація, що проводиться на відповідному регіональному рівні та участь у якій відкрита для відповідних органів країн певного географічного або економічного простору;

національна стандартизація - стандартизація, що проводиться на рівні однієї країни;

орган стандартизації - орган, що займається стандартизацією, визнаний на національному, регіональному чи міжнародному рівні, основними функціями якого є розроблення, схвалення чи затвердження стандартів;

нормативний документ - документ, який установлює правила, загальні принципи чи характеристики різних видів діяльності або їх результатів. Цей термін охоплює такі поняття як "стандарт", "кодекс ustalеної практики" та "технічні умови";

консенсус - загальна згода, яка характеризується відсутністю серйозних заперечень по суттєвих питаннях у більшості заінтересованих сторін та досягається в результаті процедури, спрямованої на врахування думки всіх сторін та зближення розбіжних точок зору;

стандарт - документ, розроблений на основі консенсусу та затверджений уповноваженим органом, що встановлює призначені для загального і багаторазового використання правила, інструкції або характеристики, які стосуються діяльності чи її результатів, включаючи продукцію, процеси або послуги, дотримання яких є обов'язковим. Стандарт може містити вимоги до термінології, позначок, пакування, маркування чи етикетування, які застосовуються до певної продукції, процесу чи послуги;

(абзац дев'ятий статті 1 у редакції
Закону України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

міжнародний та регіональний стандарти - стандарти, прийняті відповідно міжнародним та регіональним органом стандартизації;

національні стандарти - державні стандарти України, прийняті центральним органом виконавчої влади з питань стандартизації та доступні для широкого кола користувачів;

кодекс ustalеної практики (звід правил) - документ, що містить практичні правила чи процедури проектування, виготовлення, монтажу, технічного обслуговування, експлуатації обладнання, конструкцій чи виробів. Кодекс ustalеної практики може бути стандартом, частиною стандарту або окремим документом;

технічні умови - документ, що встановлює технічні вимоги, яким повинні відповідати продукція, процеси чи послуги. Технічні умови можуть бути стандартом, частиною стандарту або окремим документом.

абзац чотирнадцятий статті 1 виключено

(згідно із Законом України
від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Стаття 2. Сфера дії Закону

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з діяльністю у сфері стандартизації та застосуванням її результатів, і поширюється на суб'єкти господарювання незалежно від форми власності та видів діяльності, органи державної влади, а також на відповідні громадські організації.

Дія цього Закону не поширюється на ядерні матеріали, фармацевтичну продукцію, стандарти медичного обслуговування, бухгалтерського обліку, освіти, а також інші соціальні стандарти, сфера дії яких встановлюється відповідними законами.

Стаття 3. Законодавство України у сфері стандартизації

Законодавство України у сфері стандартизації складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у цій сфері.

Стаття 4. Об'єкти стандартизації

Об'єктами стандартизації є продукція, процеси та послуги, зокрема матеріали, складники, обладнання, системи, їх сумісність, правила, процедури, функції, методи чи діяльність, персонал і органи, а також вимоги до термінології, позначення, фасування, пакування, маркування, етикетування.

(стаття 4 у редакції Закону
України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Стаття 5. Мета та основні принципи державної політики у сфері стандартизації

Метою стандартизації в Україні є забезпечення раціонального використання природних ресурсів, відповідності об'єктів стандартизації їх функціональному призначенню, інформування споживачів про якість продукції, процесів та послуг, підтримка розвитку і міжнародної конкурентоспроможності продукції та торгівлі товарами і послугами.

(частина перша статті 5 у редакції
Закону України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Державна політика у сфері стандартизації базується на таких принципах:

забезпечення участі фізичних і юридичних осіб в розробленні стандартів та вільного вибору ними видів стандартів при виробництві чи постачанні продукції, якщо інше не передбачено законодавством;

відкритості та прозорості процедур розроблення і прийняття стандартів з урахуванням інтересів усіх заінтересованих сторін, підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних виробників;

доступності стандартів та інформації щодо них для користувачів;

відповідності стандартів законодавству;

адаптації до сучасних досягнень науки і техніки з урахуванням стану національної економіки;

пріоритетності прямого впровадження в Україні міжнародних та регіональних стандартів;

дотримання міжнародних та європейських правил і процедур стандартизації;

участі у міжнародній (регіональній) стандартизації;

прийняття і застосування органами стандартизації на території України Кодексу добросовісної практики з розроблення, прийняття і застосування стандартів відповідно до Угоди СОТ про технічні бар'єри в торгівлі, що є додатком до Маракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі 1994 року.

(частину другу статті 5 доповнено абзацом десятим згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Розділ II. ОРГАНІЗАЦІЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Стаття 6. Суб'єкти стандартизації

Суб'єктами стандартизації є:

центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації;

рада стандартизації та технічного регулювання;

(абзац третій статті 6 у редакції
Закону України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

технічні комітети стандартизації;

інші суб'єкти, що займаються стандартизацією.

Стаття 7. Центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації

Центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації організовує, координує та провадить діяльність щодо розроблення, схвалення, прийняття, перегляду, зміни, розповсюдження національних стандартів відповідно до цього Закону і як національний орган стандартизації представляє Україну в міжнародних та регіональних організаціях із стандартизації.

Центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації виконує такі основні функції:

забезпечує реалізацію державної політики у сфері стандартизації, у тому числі вживає обґрунтованих заходів для прийняття і застосування органами стандартизації на території України, а також регіональними органами стандартизації, створеними на території України, членами яких вони є, Кодексу добросовісної практики з розроблення, прийняття і застосування стандартів відповідно до Угоди СОТ про технічні бар'єри в торгівлі, що є додатком до Маракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі 1994 року;

(абзац другий частини другої статті 7 у редакції
Закону України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

вживає заходів щодо гармонізації розроблюваних національних стандартів з відповідними міжнародними (регіональними) стандартами;

бере участь у розробленні і узгодженні технічних регламентів та інших нормативно-правових актів з питань стандартизації;

встановлює правила розроблення, схвалення, прийняття, перегляду, зміни та втрати чинності національних стандартів, їх позначення, класифікації за видами та іншими ознаками, кодування та реєстрації;

вживає заходів щодо виконання зобов'язань, зумовлених участю в міжнародних (регіональних) організаціях стандартизації;

співпрацює у сфері стандартизації з відповідними органами інших держав;

абзац восьмий частини другої статті 7 виключено

(згідно із Законом України
від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

приймає рішення щодо створення та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації, визначає їх повноваження та порядок створення;

абзац десятий частини другої статті 7 виключено

(згідно із Законом України
від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

організовує надання інформаційних послуг з питань стандартизації;

забезпечує адаптацію стандартів, процедур оцінки відповідності, процедур сертифікації та практики відповідно до сучасних досягнень науки і техніки;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом
згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

встановлює процедуру та приймає рішення щодо створення та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації, визначає їх повноваження та порядок створення;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом
згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

забезпечує відповідність національних стандартів цьому Закону;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом
згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

встановлює символи або знаки, що засвідчують відповідність продукції національним стандартам (далі - знак відповідності стандартам);

(частину другу статті 7 доповнено абзацом
згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

бере участь у розробленні технічних регламентів та підготовці робочої програми з технічних регламентів;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом
згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

бере участь у підготовці міжнародних і регіональних стандартів, які розробляються відповідними міжнародними та регіональними організаціями, та підготовці рекомендацій для процедур оцінки відповідності, забезпечуючи врахування інтересів України;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

співпрацює та проводить консультації з відповідними органами у сфері стандартизації інших держав, у разі потреби вживає заходів для розв'язання суперечок або скарг, які виникають;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

формує програму робіт з стандартизації та не рідше одного разу на шість місяців публікує актуалізовану програму;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

веде реєстр стандартів та документів з стандартизації;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

організовує створення і ведення національного фонду нормативних документів та Національного інформаційного центру міжнародної інформаційної мережі (ISONET);

(частину другу статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

організовує розповсюдження офіційних публікацій національних стандартів, правил усталеної практики і класифікаторів та іншої друкованої продукції стосовно прийнятих національних стандартів, стандартів та документів відповідних міжнародних та регіональних організацій стандартизації, членами яких він є чи з якими співпрацює відповідно до положень цих організацій або відповідних договорів, а також делегує ці повноваження іншим організаціям;

(частину другу статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

забезпечує і сприяє співробітництву між виробниками, постачальниками, споживачами продукції, процесів і послуг та відповідними державними органами у сфері стандартизації.

(частину другу статті 7 доповнено абзацом згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації може виконувати інші функції та повноваження згідно із законами України.

Центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації вносить подання до Кабінету Міністрів України щодо делегування повноважень стосовно організації розроблення, схвалення, прийняття, перегляду та зміни національних стандартів у галузі будівництва та промисловості будівельних матеріалів центральному органу виконавчої влади в цій сфері діяльності.

Стаття 8. Виключена

(згідно із Законом України
від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Стаття 9. Технічні комітети стандартизації

Центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації створює технічні комітети, на які покладаються функції з розроблення, розгляду та погодження міжнародних (регіональних) та національних стандартів.

Технічні комітети стандартизації формуються з урахуванням принципу представництва всіх заінтересованих сторін. До роботи в технічних комітетах стандартизації залучаються на добровільних засадах уповноважені представники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та їх об'єднань, науково-технічних та інженерних товариств (спілок), товариств (спілок) споживачів, відповідних громадських організацій, провідні науковці і фахівці.

Організаційне забезпечення діяльності технічних комітетів здійснюють їх секретаріати.

Положення про технічні комітети затверджує центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації.

Технічні комітети стандартизації не можуть мати на меті одержання прибутку від своєї діяльності.

Членство в технічних комітетах стандартизації є добровільним.

(статтю 9 доповнено частиною шостою
згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Стаття 10. Інші суб'єкти, що займаються стандартизацією

Центральні органи виконавчої влади та організації мають право у відповідних сферах діяльності та в межах повноважень з урахуванням своїх господарських та професійних інтересів організовувати і виконувати роботи із стандартизації, зокрема:

розробляти, схвалювати, приймати, переглядати, змінювати стандарти відповідного рівня та припиняти їх дію, встановлювати правила їх розроблення, позначення та застосування;

представляти Україну у відповідних спеціалізованих міжнародних та регіональних організаціях стандартизації, виконувати зобов'язання, передбачені положеннями про ці організації;

створювати і вести реєстри нормативно-правових актів та нормативних документів для забезпечення своєї діяльності та інформаційного обміну;

видавати і розповсюджувати свої стандарти, документи спеціалізованих відповідних міжнародних та регіональних організацій стандартизації, членами яких вони є чи з якими співпрацюють на підставі положень про ці організації або відповідних договорів, а також делегувати ці повноваження іншим організаціям.

Центральні органи виконавчої влади та організації повинні інформувати центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації про роботи із стандартизації за своїми напрямками для виконання Кодексу добродійної практики з розроблення, прийняття та застосування стандартів відповідно до Угоди СОТ про технічні бар'єри в торгівлі, що є додатком до Маракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі 1994 року.

Міністерство оборони України, враховуючи особливості цієї сфери, визначає порядок застосування стандартів для задоволення потреб оборони України відповідно до покладених на нього функцій.

(стаття 10 у редакції Закону
України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Розділ III. СТАНДАРТИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Стаття 11. Нормативні документи із стандартизації і застосування стандартів

Залежно від рівня органу, який приймає чи схвалює нормативні документи із стандартизації, вони поділяються на:

національні стандарти, правила усталеної практики та класифікатори, прийняті чи схвалені центральним органом виконавчої влади з питань стандартизації, а також видані ним каталоги та реєстри загальнодержавного застосування;

стандарти, технічні умови та правила усталеної практики, прийняті чи схвалені іншими органами та організаціями, що займаються питаннями стандартизації, а також видані ними каталоги.

Стандарти застосовуються безпосередньо чи шляхом посилання на них в інших документах.

Стандарти застосовуються на добровільній основі, за винятком випадків, коли застосування цих стандартів вимагають технічні регламенти.

Стандарти повинні бути викладені таким чином, щоб їх неможливо було використовувати з метою введення в оману споживачів продукції, якої стосується стандарт, чи надавати перевагу виробнику продукції або продукції залежно від місця її виготовлення.

Порядок розроблення, перегляду, внесення змін, прийняття та опублікування стандартів встановлюється Законом України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності".

(стаття 11 у редакції Закону
України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Стаття 12. Виключена

(згідно із Законом України
від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Стаття 13. Виключена

(згідно із Законом України
від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Стаття 14. Знак відповідності національним стандартам

Центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації має право встановлювати знак відповідності продукції національним стандартам.

Національний знак відповідності продукції національним стандартам - знак, який засвідчує відповідність позначеної ним продукції всім вимогам стандартів, які поширюються на цю продукцію.

Опис та правила застосування національного знака відповідності продукції національним стандартам встановлюються центральним органом виконавчої влади з питань стандартизації.

Відповідність продукції національним стандартам добровільно підтверджується у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з питань стандартизації.

Розділ IV

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА СТАНДАРТИ, КОДЕКСИ УСТАЛЕНОЇ ПРАКТИКИ ТА ТЕХНІЧНІ УМОВИ

Стаття 15. Право власності на стандарти

Право власності на національні стандарти, правила усталеної практики, класифікатори та каталоги належить державі. Від імені держави права власника на ці документи здійснює центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації.

Право власності на стандарти, технічні умови та кодекси усталеної практики, прийняті чи схвалені іншими органами та організаціями, що займаються стандартизацією, належить організаціям, установам, за кошти яких вони створені або яким воно передано в установленому законом порядку.

Стандарт може розроблятися на продукцію і процес, які є об'єктами стандартизації та одночасно об'єктами інтелектуальної або промислової власності, якщо розробник стандарту отримав дозвіл від власника прав на продукцію або процес у встановленому законом порядку.

Забороняється повністю чи частково відтворювати, тиражувати і розповсюджувати як офіційні видання будь-які стандарти, кодекси усталеної практики, класифікатори або їх частини без дозволу їх власника чи уповноваженої ним особи, крім випадків, передбачених цим Законом.

У разі відтворення чи розповсюдження стандарту, правила ustalеної практики без дозволу їх власника чи уповноваженої ним особи орган чи організація, яка прийняла стандарт, не несе відповідальності за невідповідність тексту розповсюдженого документа його офіційному тексту чи за наслідки, спричинені застосуванням розповсюдженого документа.

Власник об'єкта права власності має право на відшкодування збитків, завданих йому недозволенним розповсюдженням стандарту, правил ustalеної практики, класифікатора та каталогу, відповідно до закону.

Стаття 16. Видання та розповсюдження стандартів

Національні стандарти, правила ustalеної практики, класифікатори та каталоги оприлюднюються, видаються та розповсюджуються центральним органом виконавчої влади з питань стандартизації.

Видання та розповсюдження документів відповідних міжнародних і регіональних організацій, членом яких є Україна, здійснюються центральним органом виконавчої влади з питань стандартизації, іншими органами та організаціями з питань стандартизації відповідно до положень про них.

Для надання інформації заінтересованим сторонам центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації функціонує як Національний інформаційний центр міжнародної інформаційної мережі (ISONET) та веде каталог національних стандартів.

Органи та організації, які розробляють та приймають стандарти, що можуть створювати бар'єри для торгівлі, надають копії проектів і прийнятих стандартів центральному органу виконавчої влади з питань стандартизації, який надає цю інформацію заінтересованим сторонам через Національний інформаційний центр міжнародної інформаційної мережі (ISONET).

Інформаційні послуги надаються шляхом опублікування офіційних текстів стандартів, інформаційних та довідкових видань, а також їх розповсюдження інформаційними мережами в порядку ініціативи та на замовлення.

(розділ IV у редакції Закону
України від 01.12.2005 р. N 3164-IV)

Розділ V. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 17. Міжнародне співробітництво у сфері стандартизації

Центральний орган виконавчої влади з питань стандартизації відповідно до закону представляє інтереси України в міжнародних організаціях із стандартизації, вживає заходів щодо адаптації законодавства України у сфері стандартизації до законодавства Європейського Союзу, здійснює співробітництво в цій сфері з відповідними органами інших країн, приймає рішення про приєднання до міжнародних (регіональних) систем стандартизації, укладає договори про співробітництво та здійснення робіт у сфері стандартизації.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються норми міжнародного договору.

Розділ VI. ФІНАНСУВАННЯ РОБІТ ІЗ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Стаття 18. Джерела фінансування

Роботи із стандартизації фінансуються замовниками цих робіт.

Джерелами фінансування є:

кошти Державного бюджету України;

кошти, передбачені на виконання програм і проєктів;

кошти суб'єктів господарювання; кредити банків;

інші кошти, передбачені законом.

Витрати підприємств, пов'язані з розробленням стандартів, відносяться до витрат на науково-технічне забезпечення їх господарської діяльності.

Витрати на роботи із стандартизації бюджетних установ та організацій відшкодовуються за рахунок коштів, передбачених на їх утримання.

Замовниками робіт із стандартизації за кошти Державного бюджету України є центральні органи виконавчої влади, на які законодавством покладено відповідальність за технічне регулювання у визначених сферах діяльності.

Замовлення робіт із стандартизації за кошти Державного бюджету України, в тому числі на державне оборонне замовлення, здійснюється без проведення торгів (конкурсів, тендерів).

Стаття 19. Використання коштів, одержаних від реалізації стандартів

Кошти, одержані від реалізації національних, регіональних і міжнародних стандартів, спрямовуються виключно на виконання робіт із стандартизації, розвиток науково-технічної бази.

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом:

внести до Верховної Ради України законопроекти щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

прийняти нормативно-правові акти, що впливають з цього Закону;

забезпечити приведення своїх нормативно-правових актів, а також нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність з нормами цього Закону;

визначити порядок та терміни дії галузевих стандартів та прирівняних до них інших нормативних документів колишнього СРСР.

3. Державні та інші стандарти є чинними до припинення їх дії або до прийняття відповідних стандартів згідно з вимогами цього Закону.

4. Вимоги державних та інших стандартів, обов'язкові до виконання, є чинними до прийняття відповідних технічних регламентів та інших нормативно-правових актів, які регулюють ці питання.

5. До приведення законодавства у відповідність з цим Законом законодавчі та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

17 травня 2001 року

№ 2408-III

© Информационно-аналитический центр «ЛІГА», 1991 - 2009

© ООО «ЛІГА ЗАКОН», 2007 - 2009

